

Запотоцький Андрій Петрович,
здобувач наукової лабораторії з
проблем досудового розслідування
ІННІ № 1 НАВС

ДОКУМЕНТАЛЬНА РЕВІЗІЯ ЯК ЗАСІБ ЗБИРАННЯ
ДОКАЗІВ ЗЛОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
У СФЕРІ БУДІВНИЦТВА

Розвиток суспільства за роки незалежності України зумовив суттєві зміни як у структурі злочинності, так і в механізмі вчинення злочинів загалом. Не становить винятку й така малодосліджена сфера господарської діяльності, як будівництво. В основі механізму багатьох злочинів, учинених у цій сфері, спостерігається використання різноманітних підроблених документів, печаток, штампів тощо. Тому типовими є ситуації, коли в межах одного кримінального провадження розслідують декілька злочинів, зокрема підроблення документів і супутні злочини.

Одним із шляхів виявлення підроблених документів у сфері будівництва є здійснення позапланових документальних ревізій. Їх проведення полягає в документальній і фактичній перевірці певного комплексу або окремих питань фінансово-господарської діяльності конкретного об'єкта будівництва. Такі перевірки здійснюють у формі ревізій, які покликані забезпечити виявлення фактів порушення законодавства, встановити винних у їх допущенні посадових і матеріально відповідальних осіб, що допустили або свідомо вчинили кримінальні правопорушення у сфері будівництва. Найчастіше злочини у сфері будівництва вчиняють службові особи, вдаючись водночас до розкрадання майна, коштів, ухилення від сплати податків, нецільового використання коштів, виділених на будівництво, тощо.

Інспектування можуть здійснювати в міністерствах та інших органах виконавчої влади, державних фондах, фондах загальнообов'язкового державного соціального страхування, бюджетних установах, суб'єктах господарювання державного

сектору економіки, у підприємствах, установах та організаціях, які отримують (отримували в період, який перевіряють) кошти з бюджетів усіх рівнів, державних фондів і фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування або використовують (використовували протягом періоду, який перевіряють) державне чи комунальне майно, а на підставі рішення суду - в інших суб'єктах господарювання, відповідно до Порядку проведення інспектування Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2006 р. № 550 [1].

Інспектування полягає в документальній і фактичній перевірці певного комплексу або окремих питань фінансово-господарської діяльності об'єкта контролю та проводиться у формі ревізії, яка повинна забезпечувати виявлення фактів порушення законодавства, встановлення винних у їх допущенні посадових і матеріально відповідальних осіб [1].

Так, документальна перевірка передбачає контроль за установчими, фінансовими, бухгалтерськими документами, статистичною та фінансовою звітністю, договорами, розпорядчими й іншими документами об'єкта будівництва, пов'язаними з плануванням і провадженням фінансово-господарської діяльності у сфері будівництва, веденням бухгалтерського обліку, складенням фінансової звітності.

Фактична перевірка передбачає контроль за наявністю грошових коштів, бланків суворої звітності, оборотних і необоротних активів, інших матеріальних чи нематеріальних цінностей шляхом здійснення інвентаризації, обстеження та контрольного обміру виконаних робіт, правильністю застосування норм витрат матеріалів тощо.

У нормативно-правових актах об'єкт контролю визначено як підконтрольну установу, інший суб'єкт господарювання, зокрема його структурні та відокремлені підрозділи, що не є юридичними особами, відносно яких контролюючий орган має

повноваження та підстави для проведення ревізії відповідно до законодавства [1].

Варто враховувати, що позапланові ревізії проводять відповідно до норм чинного законодавства та залежно від форми й виду діяльності окремого суб'єкта господарювання. У більшості випадків господарську діяльність у сфері будівництва здійснюють приватні структури без залучення коштів із державного бюджету. Тому перевірка таких суб'єктів безпосередньо не передбачена в законодавстві. Однак у п. 6 ст. 11 Закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» йдеться, що позапланові виїзні ревізії суб'єктів господарської діяльності незалежно від форми власності, які не належать, згідно із законом, до підконтрольних установ, можуть проводити органи державного фінансового контролю за судовим рішенням, ухваленим у кримінальному провадженні. У такому разі орган або особа, яка ініціює проведення позапланової виїзної ревізії, подає до суду письмове обґрунтування підстав такої ревізії із зазначенням дати її початку та закінчення, документи, які свідчать про виникнення підстав для проведення такої ревізії, а також на вимогу суду - інші відомості [2].

Отже, можна зробити висновок, що в процесі виявлення злочинів у сфері будівництва важливе місце належить ревізіям. Їх проведення дає змогу «відтворити» окремі обставини вчинення злочину, визначити винних осіб, встановити розмір завданих збитків. Результати ревізій дають змогу сформулювати рекомендації щодо підготовки й проведення слідчих (розшукових) дій, спрямованих на виявлення, вилучення та дослідження документів, визначити основні напрями й можливості сучасних експертних досліджень документів і використання їх результатів під час розслідування злочинів у сфері будівництва.

Список використаних джерел

1. Про затвердження Порядку проведення інспектування Державною фінансовою інспекцією, її територіальними

органами [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2006 р. № 550. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>. - Назва з екрана.

2. [Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні](#) [Електронний ресурс] : Закон України від 26 січ. 1993 р. № 2939-ХІІ: - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2939-12>. - Назва з екрана.